

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 16.6.2023, VN/19178/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräksi muiksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikon esityksestä. Hallituksen esityksellä toimeenpantaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös, Digital Services Act, DSA). Asetuksen tarkoituksena on parantaa internetissä toimivien välityspalvelujen avoimuutta ja turvallisuutta käyttäjille. Lisäksi sen tarkoituksena on yhtenäistää lainsäädäntöä EU:ssa ja näin edistää palvelujen tarjoamista EU:n alueella yli jäsenvaltion rajojen. Asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, mutta kansallisesti tulee säätää toimivaltaisista viranomaisista, valvonnasta ja sovellettavista seuraamuksista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki verkon välityspalvelujen valvonnasta. Lisäksi muutettaisiin kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia, sakan täytäntöönpanosta annettua lakia sekä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia.

Lakiluonnosten mukaisella tavalla säädettäisiin digipalvelusäädöstä valvovien viranomaisten tehtävistä, tutkintatoimivaltuuksista sekä mahdollisista seuraamuksista asetuksen rikkomistilanteissa, esimerkiksi hallinnollisista seuraamusmaksuista. Lisäksi tehtäisiin muut digipalvelusäädöksen edellyttämät muutokset lainsäädäntöön.

Digipalvelusäädöksen toimeenpanon yhteydessä Liikenne- ja viestintävirastoon perustettaisiin seuraamuskollegio, joka jatkossa määräisi kaikki viraston yli 100 000 euron seuraamusmaksut.

Esitys liittyy vuoden 2024 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 17.2.2024, jolloin digipalvelusäädöksen pääasiallinen soveltaminen alkaa.

Valtiovarainministeriön lausunto

Esityksen mukaan digipalvelusäädöksestä aiheutuvat kustannukset viranomaisten toimintaan ovat viranomaisten arvion mukaan vuodesta 2024 eteen-

päin 1,623 milj. euroa vuosittain. Arvio perustuu henkilötyövuosiarvioihin valvontatehtävien hoitamisessa ja Poliisin rikosepäilyjä koskevien ilmoitusten käsittelyssä. Viranomaisten kustannukset kohdistuisivat neljän ministeriön hallinnonaloille. Liikenne- ja viestintäministeriön osalta kustannukset kohdistuisivat Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille, oikeusministeriön osalta oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenomomentille, työ- ja elinkeinoministeriön osalta Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenomomentille ja sisäministeriön osalta poliisitoimen toimintamenomomentille. Valtiovarainministeriö haluaa huomauttaa, että esityksen vaikutuksia poliisille tehtäviin ilmoituksiin on vaikea arvioida etukäteen. Ilmoitusmäärien kehittymistä ja niistä aiheutunutta resurssitarvetta tulisi tarkastella toteumatietojen valossa myöhemmin, huomioiden poliisille kuluvalle hallituskaudelle osoitettu lisäresursointi. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että ministeriöissä ja virastoissa tunnistetaan tarve priorisoida tehtäviä julkisen hallinnon toiminnan tehostamiseksi sekä työvoiman saannin turvaamiseksi yksityiselle sektorille.

Valtiovarainministeriö muistuttaa, että julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 8.2 §:n mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava 5.3 §:n momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 5.3 §:n mukaan arvioitava olisi muutosten vaikutusta tiedonhallinnan vastuisiin, tietoturvallisuusvaatimuksiin ja -toimenpiteisiin, tietoaineistojen muodostamista ja luovutustapaa koskeviin vaatimuksiin, säädettyihin asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan vaatimuksiin sekä suhteesta muualla laissa säädettyyn asiakirjojen julkisuudesta, salassapidosta, suojasta ja tiedonsaantioikeuksista. Huomioon on otettava myös tietovarantojen yhteentoimivuus sekä niiden hyödynnettävyys tietoaineistoja muodostettaessa ja käytettäessä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä ei ole jaksossa 4.2.3 *Vaikutukset viranomaisille* tietojärjestelmistä aiheutuvien kustannusten lisäksi tarkemmin arvioitu esityksen muutosvaikutuksia viranomaisten tiedonhallintaan. Tiedonhallintalautakunta on antanut muutosvaikutusten arvioinnista suosituksen (Valtiovarainministeriön julkaisuja, 2020:53). Hallituksen esityksessä olisi näin laajan kokonaisuuden yhteydessä tärkeää ainakin selkeyden vuoksi erikseen todeta, jos valmistelun yhteydessä ei ole tunnistettu tietojärjestelmäkustannusten lisäksi muita vaikutuksia tiedonhallintaan. Huomiota olisi myös hyvä kiinnittää siihen, missä määrin asetuksen toimeenpanossa käsiteltävät hallintoasiat voisivat olla automatisoitavissa ja missä määrin asiakasrajapinnassa voidaan hyödyntää digitaalisia palveluita uusien viranomaisprosessien tehostamiseksi.

Lopuksi valtiovarainministeriö haluaa huomauttaa, että budjettilakina annettava hallituksen esitys tulee olla yhtenäinen hallituksen budjettiesityksen kanssa.

valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Tiedoksi

LVM: Kreetta Simola, Roosa Patrakka, Tuomas Kaivola
VM: Antti Helin, Kati Jussila

VN/19178/2023-VM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: